

### บทที่ 3 วิธีการวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษา คือ ประชาชนในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ตำบล ได้แก่ 1.ตำบลศรีดงเย็น 2. ตำบลหนองบัว 3. ตำบลปง 4. ตำบลแม่ทะลบ จำนวนทั้งสิ้น 140 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 ของประชากรทั้งหมดในอำเภอไชยปราการ

#### ขอบเขตและวิธีการวิจัย

##### ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงแนวทางการรณรงค์เพื่อเพิ่มปริมาณการจำหน่ายน้ำมันในรูปแบบต่างๆ ให้แก่สหกรณ์การเกษตรไชยปราการ จำกัด สถานที่ทำการวิจัยคือ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

##### วิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีวิจัยเชิงทดลอง โดยมีการสุ่มตัวอย่างประชากรที่ต้องการศึกษาแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้น (stratified random sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาออกเป็นกลุ่มๆ โดยในแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะหรือคุณสมบัติที่ต้องการศึกษาเหมือนกัน จากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลทดสอบ K A P ก่อนและหลังการรณรงค์ พร้อมทั้งผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

#### 1. ขั้นเตรียมการ

- ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน จำนวนประชากร
- วางแผนการทำงาน
- ดำเนินการอื่นๆ ที่จำเป็น

#### 2. ขั้นดำเนินการ

- ตรวจสอบการบริโภคนมของประชาชนในอำเภอไชยปราการ
- ตรวจสอบความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการบริโภคนมก่อนรณรงค์
- ผลិតสื่อ นำความรู้ข้างต้นมาใช้พิจารณาในการผลิตสื่อออกเผยแพร่ให้เหมาะสม โดยใช้โปสเตอร์ spot บทความและละครสั้นผ่านเสียงตามสายในหมู่บ้าน และการรณรงค์ในโรงเรียน โดยมีครูให้ความรู้สอดแทรกตามความเหมาะสม

- รณรงค์โดยนำสื่อที่ผลิตออกเผยแพร่ รณรงค์ในระยะเวลา 1 เดือน
- ตรวจสอบความรู้ ทักษะคติ และการปฏิบัติในการบริโภคนมหลังรณรงค์
- วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อค้นพบ

### สถานที่ทำการวิจัย

อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่

### ประชากรที่ต้องการศึกษา

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้บริโภคนมในอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ มีทั้งสิ้น 4 ตำบล ได้แก่ 1.ตำบลศรีดงเย็น 2.ตำบลหนองบัว 3.ตำบลปงดำ 4.ตำบลแม่ทะลบ

### การสุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล

ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นพวกหรือชั้น (stratified random sampling) โดย

1. แบ่งตามพื้นที่
  - 1.1 ตำบลศรีดงเย็น
  - 1.2 ตำบลหนองบัว
  - 1.3 ตำบลปงดำ
  - 1.4 ตำบลแม่ทะลบ
2. แบ่งตามช่วงอายุ โดยกำหนดช่วงอายุ ดังนี้
  - 2.1 อายุต่ำกว่า 20 ปี
  - 2.2 อายุระหว่าง 20 - 40 ปี
  - 2.3 อายุมากกว่า 40 ปี

โดยในแต่ละช่วงอายุจะสอบถามกระจายในพื้นที่ 4 ตำบลให้ได้สัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 0.3 ของประชากรในแต่ละตำบลโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) รวมประชากรตัวอย่างทั้งสิ้น 140 คน

ตารางที่ 5 ที่มาของจำนวนประชากรที่เก็บข้อมูล

ตำบล	จำนวนประชากร (คน)	ร้อยละ 0.3 ของประชากรทั้งหมด	จำนวนประชากรที่ ต้องการศึกษา (คน)
1. ศรีดงเย็น	14,750	44.250	46
2. หนองบัว	14,565	43.695	44
3. ปงดํา	8,225	24.675	26
4. แม่ทะลบ	7,480	22.440	24
รวม	45,020	135.06	140

#### การสุ่มพื้นที่ในการรณรงค์

ในการวิจัยจำเป็นต้องทำการสุ่มพื้นที่ในการรณรงค์ เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ใช้การสุ่มพื้นที่ในรณรงค์โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ให้ได้สัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 25 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด รวมหมู่บ้านที่ทำการรณรงค์ทั้งสิ้น 11 หมู่บ้าน

ตารางที่ 6 ที่มาของจำนวนหมู่บ้านที่ทำการรณรงค์

ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	ร้อยละ 25 ของจำนวน หมู่บ้านทั้งหมด	จำนวนหมู่บ้าน ที่ทำการรณรงค์	หมู่บ้านที่ทำการ รณรงค์
1. ศรีดงเย็น	18	4.50	5	3, 4, 5, 7, 9
2. หนองบัว	11	2.75	3	1, 3, 4
3. ปงดํา	8	2.00	2	1, 2
4. แม่ทะลบ	5	1.25	1	1
รวม	42		11	11

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview : FGI) เพื่อสำรวจข้อมูลแนวคิดก่อนร่างแบบสอบถาม
2. ใช้แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด (Close-ended and Open-ended question) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1      แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิด จำนวน 9 ข้อ เป็นการสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนบุคคลในครอบครัว จำนวนบุคคลที่ประกอบอาชีพมีรายได้ประจำ อาชีพ และรายได้โดยประมาณต่อเดือน

ตอนที่ 2      แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านความรู้เรื่องการบริโภคนม ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิด จำนวน 14 ข้อ โดยจะให้คะแนนในข้อที่ตอบถูกเท่ากับ 1 คะแนน และให้คะแนนในข้อที่ตอบผิด 0 คะแนน

ตอนที่ 3      แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านทัศนคติต่อการบริโภคนม ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 15 ข้อ โดยจะให้คะแนนดังนี้

ระดับความคิดเห็น	กำหนดค่าความคิดเห็น
เห็นด้วย	3 คะแนน
ไม่แน่ใจ	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	1 คะแนน

ตอนที่ 4      แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านการปฏิบัติในการบริโภคนม ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 5      แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิด จำนวน 12 ข้อ

3. สื่อชนิดต่างๆ ในการรณรงค์ คือ โปสเตอร์, spot บทความและละครสั้นผ่านเสียงตามสายในหมู่บ้านแลกิจกรรมรณรงค์ในโรงเรียน โดยมีครูให้ความรู้สอดแทรกตามความเหมาะสม
4. การจดบันทึก เพื่อเก็บรายละเอียดต่างๆ และป้องกันความคลาดเคลื่อนของข้อมูล

### การทดสอบแบบสอบถาม

#### 1. การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

เพื่อให้เครื่องมือที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการครบถ้วน โดยการนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจพิจารณา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสมตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

#### 2. การทดสอบเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

โดยวิธีของ Spearman Brown นำแบบสอบถามไปสอบถามกลุ่มคนที่มีลักษณะคล้ายประชากรที่ศึกษาในครั้งนี้ นักวิจัยนำไปทดสอบกับประชาชนในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 20 คน แล้วนำคะแนนมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ( $r$ ) โดยเกณฑ์การตัดสินค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าใกล้เคียง 1.00 (ประมาณ 0.70 – 0.90) แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้ (พวงรัตน์, 2538)

#### สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability)

$$r_{tt} = \frac{2 r_{xy}}{1 + r_{xy}}$$

$$r_{xy} = \frac{N (\sum xy) - (\sum x) (\sum y)}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2] [N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

$r_{tt}$  = ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามทั้งฉบับ

$r_{xy}$  = สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ความเชื่อถือได้

$N$  = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$x$  = คะแนนทดสอบข้อดี

$y$  = คะแนนทดสอบข้อคู่

จากการหาความเชื่อถือได้ ทดสอบค่าแล้วปรากฏว่าได้ค่าเท่ากับ 0.724 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความเชื่อถือได้

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยใช้แบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ศึกษา จำนวนทั้งหมด 140 คน โดยทำการสัมภาษณ์ก่อน และหลังการดำเนินการรณรงค์ โดยการรณรงค์ระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน ถึง 3 สิงหาคม 2544

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) โดยรวบรวมข้อมูลจากรายงาน เอกสาร และสิ่งตีพิมพ์ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

### การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science, SPSS for Windows) ซึ่งประกอบด้วยสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และพฤติกรรมมารับสื่อ แสดงผลการวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ(Percentage) ค่าสูงสุด(Maximum) ค่าต่ำสุด(Minimum) และค่าเฉลี่ย(Mean)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของประชากรในอำเภอไชยปราการ ก่อนและหลังการรณรงค์ โดยใช้การทดสอบด้วยค่า t-test และ Chi - square